

ЭДАЗИ ОБЩЕД. ОРГАН ЭСТОНИЙ. СЕВЕРИЙ
И. К. Р. К. П. И. СЕВ. ЗАПАД.
В. Р. К. П. И. СЕВ. ЗАПАД.
В. Р. К. П. И. СЕВ. ЗАПАД.
ЛЕНИНГРАД, ФОНТАНКА 27. Уставлен 10-7.
Телефон: 533-86, 171-41.

Edasi

Annulustuste ja tellimiste hinnad

Annulustamine	Tellimine
esimesel 10. 3 r. kul.	Sinade 1 km — 1 rbl.
viimasel 1 " "	aasta — 11 rbl.
teismisel 6 " "	Maal 1 km — 50 kop.
3. har. ajut. 20 f. "	aa-aa — 5 rbl. 50 kop.

© Kirjast. ühise liitmete ja kollet. tellides 15% odavam.

№ 82 (2282)

Reedel, 10. aprillil 1925

8. aastakäik

Euroopa sammud vastu uuele õnnetuks

Londonist, 8. aprillil. Chamberlain esines Birminghamis wäga tähtsa kõnega. Ta teatas, et Versailles'i rahulepingu allatirjutamise filmipilguist on möödunud 6 aastat, kuid rahvusvahelises poliitikas ei saa ühtegi astet teha, ilma et tunneks, et maailma rahu pole veel seni järele seatud. Praegu ei wõi meile luua paremaid tingimusi, ning ei oska laiali pillata neid kartusi, mis Euroopat rõhuvad, enne kui Euroopa uuesti tunneb ennast olevat väljaspool hädasõitu ja pakkumisi, kuid kuldumata sammud uude vastu uuele õnnetuks.

Edasi kriipsutas Chamberlain alla, et julgeoleku küsimust ei suudaks lahendada ka „Genfi protokollil“ allatirjutamine. „Julgeolekut ei wõi saada liidu loomise endiste sõprade wahel, endiste waenlaste vastu. Inglise riik kawatseb ära kasutada oma mõju selleks, et kõik need riigid, kes eila wõitlejaid üksteise vastu, tuleksid kokkuleppele, wastaastu kindlustaks endile riigipiiride julgeolekut ja puutumatusi.

Lõpuks ütles Chamberlain, et kui Versailles'i rahulepingut peaks muudatama, siis sünnib see lähematel aastatel. Kõik tunnewad, et teatud muudatused on tarvilikud.

Walimistel Turinis läksid läbi 8 kommunisti.

Romaist, 8. apr. Itaalia suure tööstuse keskuses peeti töölise wastaastu abianimise kasjade walimisi. Fasisid walimistest oja ei wõtnud, kuna kommunistid ja sotsiaaldemokraadid esinesid kahe eri nimetirjaga.

Walimistest wõitsid oja 90 prots. töölisest. Waliti 10 isikut kokkuleplaste nimetirjast ja 8 kommunisti.

Itaalia kompartei loeb walimiste tagajärge arwestades, et töölised pole rahul kokkuleplaste juhtide poliitikaga, kes alles hiljuti nurja ajasid metallitöölise streiki. Pääle selle näitab see rewo-lutsioonilise kaswu pääle Itaalia töölise hulgas.

Börse katastroof Ameerikas.

New-Yorgist, 8. aprillil. Sahkerduste laine, mis pääle Coolidge walimist ühiskirjand ülejutas, lõppes nüüd börsel kottweeritawate wäärtpaberite katastroofilise langemisega.

Wäärtused, mille hind jügisel ulatas 350 miljardi frangini, hinnatakse nüüd 180 m. frangi eest.

Mahno põgenemine.

Warsawist, 8. apr. Danzigist teatatakse, kui oleks jäänud interneeritud Mahno S. R. W. Viitu põgenenud.

Ameerika laewastiku manöw-rite eel.

New-Yorgist, 8. apr. Ameerika ühiskirjandide sõjalaewastik on koondatud Sant-Francisco ümbrusesse. See on ette-walmistus manöwriteks.

Paberiraha uputus.

Londonist, 8. apr. „Evening Standard“ tunnistab, et paberiraha wäljalast-mine Prantsusmaal sünnib sama suure hooga, nagu see oli 1923 a. lõpul Saksamaal.

Talupoegade Internatsionaali täis-kogu awamine.

Meljapäewal kell 11 päewal awati La-lupoegade Internatsionaali täiskogu istang. Saadikud on kohale jõudnud Saksamaalt, Prantsusmaalt, Tšehhi-Slowaakiast, Itaaliast, Norraast, Soomest, Eestiast, Lätiast, Leeduast, Poolast, jaadikud neegrite asu-maadeast, Kanaadast, Meksikost, Helweetiast, Põhja-Ameerikast, Bulgaariast, Jaawa saar-telt, Brasiiliast, Zirimaaast, Indu-Aasiast ja Indiaast.

Sm. Sadoul võigeks mõistetud.

Jacques Sadoul.

Dreleantist, 8. aprillil. Sadouli koh-tuprotsessi viimasel päewal mõrdele admo-kat Flaché Sadouli protsessi Dreifusji protsessiga ja arvustab terawalt süüdis-tuse tunnistajat kapten Dorami, kes ifta-weel korutab seda wanenud muinasjuttu Wene rewolutsioonist Saksamaa rahaga.

Kaitsja rõhutas Sadouli ausat püüet, si-det luua Prantsusmaa ja Nõukogude We-nemaa wahel.

Flaché näitab protsessi poliitilise ije-loomu pääle, kui Cayo ja Malvie prot-sessid Clemenceau poolt, et oma wasta-kest lahti laada. Samuti näitas tema mõt-tuse pääle, Sadoule wäejuhtimise jüü-distada.

Flaché kõne awaldas juurt mõju.

Kohtunikkudele seati üles kaks küsimust. Põhiküsimus: kas on Sadoul süüdi deser-teerimises (sõjawäest ära jooksmises), ja teine küsimus: on Sadoul süüdi Wene-maalt lahkunud Prantsuse missiooniga (saatkonna) mitte ühesjõitumises.

Pääle tunnise nõupidamise tunnistas kohus ühel häälel Sadouli deserterimises mitte süüdlasjeks ja nelja häälega kolme vastu ka teises punktis Sadouli võigeks.

Sadouli võigeks mõistmine wõeti vastu kätteplagina ja bravoo hüüetega. Rahwas walmistas uulitsal Sadoulele meele-awalduse, kui tema kohtust kodu läks.

Herrioti ministeeriumi kriis.

Herriot wõitis... kahe häälega. Ministrid segaduses. Kõikulep-lased ruttawad abiks. Walitus jattab endist poliitikat.

Parisiist, 8. apr. Rahwahariduse ministeeriumi eelarwe arutamise juures senatis seadis Herriot usalduse awalda-mise küsimuse üles, nõudes kätbitud eel-arwe ojade maksuisele jätmist. Senat awaldas wõitlusele usaldust 142 häälega 140 vastu.

Sarnane hääletus tekitas juurt segadust

walituse ringkondades. Selle tagajärjel kutsuti eraforraline ministrite nõukogu is-tang kokku. Pääle selle pidas Herriot nõu sotsialistliku partei esitajatega.

Pääle ministrite nõukogu istangu awal-dati ametlik teadaanne, et walitus jattab endist rahanduse poliitikat edasi.

S. R. W. Viidu laen Inglismaal.

Londonist, 8. apr. Inglise poliitilis-tes ringkondades teatatakse, et kuna sena-tor Dorah'i mõju Ameerikas järjest kas-wab, siis kaldub ka Inglise walitus ifta-

enam arwamisele, et nõukogude walitusele tuleb laenu anda. Praegusel ajal teewad rahameeste ringkonnad praktilisi samm-jelle ettewalmistamiseks.

Kurdlaste ülesastumine.

Konstantinoopolist, 8. apr. Kurd-laste ülesastumine lagunes laiali Mos-kuli piiriäärjel territoriumil. Sel pu-

hul Konstantinoopolis kuulutati wälja nelja aasta kutse tagawarawäelaste mo-bilisatsioon.

Inglise ja Wene töölised löid tiheda sideme.

Londonist, 8. apr. Ametühisuste üleliidulise nõukogu täidesaatwa komitee saatkonna ja Inglise trade-unionide pää-nõukogu konverentil jõuui täna tähtsajale kokkuleppele. Awaldati järgmine ametlik teadaanne:

„Konverentil jõuti täielisele kokkulep-pele kõigis tähtsamates punktides ja küsi-mustes. Ühised ettepanekud, mis antakse üle Wene ja Briti ühise kstforgani-fioonidele, võimaldavad ühtlasi mõlemate oma ametühisuste liitumises lahkiminevate maade wahel ja tõstavad rahvuswahelist ametühisuste liitumist jarnasel määral, nagu seda weel ei ole olnud.

Kokkulepped raskuste asjus, mis seni teelasid Wene ametühisusi rahvuswahelise rahwuslikkude ametühisuste föderatsioon (Amsterdami Internatsionaali) astuda, wõiwad kõrvaldada kõik takistused ja tee-wad võimalikuks ühendatud rahwuswahe-lise liitumise teostamist.

Saksa jaadiku kohalejõudmine.

Elilase Saksamaale minewa jõiduga jõu-dis Leningradi Saksa jaadik S. R. W. Viidus krahw Brodhorf-Rangan.

Wähendawad sõjajõudusid.

Sõnad.

Londonist, 8. apr. Walituse esitaja Dawson, wastates järelepärimise pääle laaditutekojaks, tähendas, et Inglise walit-sus on nõus teiste ilmariietidega käikäes töötama edaspidi merejõudude wähen-damise alal.

Tead.

Londonist, 8. apr. Ustavateist alli-kateist teatatakse, et Inglise mereministeer-iumi eelarwe 1925—26 aasta pääle si-jaldab järgmist laewade ehituse kawa:

8 — 1000-tonnilist ristlejat, 8 — wee-alust paati, laew mis oleks õhulaewadele toetuspunktiks, erilaew merede mineerimi-feks, laewad mis oleksid toetuspunktideks miinihäwitajatele, „X“ weelastele paatidele, 2 suurrtükipaati ja eriline laew Persia lahe jaoks.

Õhu mototõkket.

Harkowi üldise elektrilise ühise tehase lõ-petas õhu mototõkketi ehitamist.

Selle wäike aeroplaani ehitamine läheb makema 3000 rbl.

Dähemal ajal tehakse selle õhu mototõk-ketiga katseid, ja antakse selle järele siis noorjoo lenduritele üle. Kawatsetakse terve rida sarnaseid õhu mototõkketite ehitada.

Nende walmistushinda tahetakse alan-dada kuni 1000 rublani.

„Jugoslaavi“ walmistuse programmi laiendamine.

Harkowist teatatakse, et päämetalli wa-lituse poolt on kinnitatud „Jugoslaavi“ uus walmistuse programm, milles ette-nähtakse suurendada trustide walmistust 30 protsendi wõrra rohkem warem märe-gitud programmi. Suurendatud prog-rammi täitmiseks on wäljatöötatud järg-mine plaan.

Aprilli- ja mailkuudel pannakse käima Makejewski tehases kaks rauasulatamise ahju. Stalini tehases kawatseti käima panna kaks rauasulatamise ahju, kuid selle asemel pannakse käima kaks samajugust ahju Dne-provski tehases. Stalini tehase ahjud jää-wad seni tagawaraks, et tarbetorral laiend-dada malmi wäljalastmist.

Walmistuse programmis on ettenähtud weel mailkuu lõpul käima panna Zekateri-noslawis Schaduari tehase. Tehase wal-mistab musta ja walget raudplekki, tfin-gitud rauda ja traati. Pääle selle on ot-sustatud käima panna tugewajoulist Kibalt-fitski ehituse tehast.

„Jugoslaavi“ tehaste sisseeadmiseks wa-remalt kinnitatud 12.7000 tuhat rubla asemel antakse weel ligi 3 miljoni rubla, niisama laenu näol 5.648.000 rubla lahe aasta pääle. Ühenduses walmistuse laiene-misega suurendatakse „Jugoslaavi“ tehaste töölise arwu 37.000 41.000 töölise pääle.

Soode kuuwatamine Walgewene-maal.

Walgewenemaa on soode maa. 10 mil-jonist tiinust on 20 prots. ehk 2 miljoni tiinu joomaa, mis põlluharimisele kõlb-matu. Oma kõlbmatu maa rohkuse poolest on Walgewenemaa (wäljaarwatud Siber oma lõpmata tundratega) esimejel kohal S. R. W. Viidus.

Walgewene walitus kawatseb nüüd jär-jekindlasi jooke kuuwatamise ja nende põl-lupidamisele kõlbuliseks tegemisele ajuda.

Melioratiw tööde plaan on kawatsetud 10 aasta pääle ja wõtab oma alla 680 t. tiinu. Kuuwatamine sünnib kraawide kae-wamisega ja joowe äralastmise teel. Gul-gaarwulised kraawid joofsewad kofku laia-desse kanaalidesse, mis omakord jõgedega wälja joofsewad.

Nii on 10 aasta pärast kogu Walge-wenemaa kanaalide wõrguga kaetud, mis aitawad Walgewene talupoega tema lehma põllupinda parandada ning rohkendada. Nende tööde pääle kulub 7 000.000 rbl., millest elanikkude pääle langeb 3 miljoni rubla, kes oma tööjõu annawad walituse forraldusele, kui muu oja wäljaminekust walitus oma kanda wõtab.

Rahitshewani wabariigi järele-uurimine.

Rahitshewani wabariigis olles pööras sm. Kõrow tähelepanu selle wäitese ja kau-gel asuwa wabariigi raske olukorra pääle. Temas on umbes 20 000 elanikku. Wser-beidshani ksttõidefaatow komitee määras walituse komisjoni Rahitshewani waba-riigi järeluurimiseks.

Uurimise tagajärjel on paljude komis-sariaatide wastutawad töölised arretereer-tud. Kõiki neid süüdistatakse talupoegadega toorelt ümberkäimises ja muudes kelmistük-tides. Paljud nendest on endised sandar-mid, armeenlaste werejannade toimepani-jad tsari ajal.

Arretereerimised awaldasid eraforraliselt hääd muljet kohaliste talupoegade hulgas.

„Spartak“ filmid küla poole.

„Filmid küla poole!“ See hüüdsõna on leidnud wastutõla Leningradi „Spar-taki“ kehalihe kultuuri ringides. Nii sõi-dab Petrogradi raiooni näitlik 40 inimese suurune rühm hoolakuse Kingisjewa kreisi, kus terve rea näitlikkude harjutustega wälja astub ning proletarijst kehalihest kultuuri kõnepsid peab.

Brantsuse proletariaadi woitlus.

Brantsusmaal on käimas kõige ägedam feetsmine woitlus, mis seni ettevalmistuse iseloomu kannab. Suurkapitaalile on Herriotist juba küllalt ning ta valmistab temale mittefoowitawa walituse kufutamise wastu. Selle tõenduseks on kõige päält fascisistliku liikumise edendamise Brantsusmaal. Seni kannab see liikumine aga ainult ettevalmistawat iseloomu.

Kodanlik "Information" kirjutas pealkirja all: "Mis on saanud kommunistlikust hädahüüdist".

"Meie elame ajajärgus, kus tööliste streigid õige harwad on. Tööpuudus on õige väike ja elu kallinemine ei ole puudutanud veel laiemaid hulki. Kommunistid aeg wõib tulla ainult terve rea wigade, rahandusliku kriisi tagajärjel. Kommunistlik kartus wõib tulla ainult kui karistus meie rumaluste eest".

See seisukorral hindamine on üldiselt õige. Otskohest rewolutsiooni hädahüüdist Brantsusmaal praegu ei ole.

Kommunistlikul parteil on hulkade usaldus, tal on hulkade poolehoid, kuid laiemad hulgad ei tunne veel tarwidust aktiivsele tegewusele minetaks, sest nende majandusliku seisukorra halvenemine sünnib seni õige pikkamisi.

Sellel pääl vaatamata teab Brantsuse kodanlus, et rewolutsioon Brantsusmaal tulemata ei jää, kuna raha wärsuse langemine riigis kroonitafiseks on muutunud, tööstuse kriis ja sellega kaasas käiw tööpuudus paratamata on.

Brantsuse fascisim püüab riigis ära kasutada kõik wasturewolutsioonilised jõud: suurkapitaali, katoliku kirikut, monarhistiliste organisatsioonide, talupoegade jõukamat kihti.

Kapitalistid annawad raha, monarhistid — esimeisi lööfalle ja kirik — liikumiseks oma "püha" filbi.

Mitte asjata ei ole fascisistide juhtes kindral Gastiljen — katoliiklaste liidu esimees, tema abi "sofialist" Millerand. Papi mobiliseerivad talurahwa noortfugu "isamaalise noorsoo ühifustesse". Selle fascisistilise meeleanwabusiforganisfeeritafse "ristikafide" lippude alla "usu ja isamaa kaitsemise" hüüdsõnade all.

Praegu organisfeeritafse neid meeleanwabusif enamasti mahajäänutates talurahwa raioonides, kuid samal ajal tehtafse katsefid liikumise ülekandmifeks ka linna.

Kuigi liikumine ka Herrioti wastu on sihitud, ei näe wiimane seda suuremat tähelegi panewat. Just ümberpöördukt — Herriot toetab veel liikumist, püüdes sellega kapitaali meelepärasust teenida ning oma kufutamist edasi wenitada.

Fascisistliku liikumifega woitlemifse rasfus lajub täiesti ainult kommunistliku partei ja rewolutsiooniliste ametiühifustepääl. Juba sügife organisfeerifid nad "tegewuse komitee", kufudes töölisti

S.N.W.L. rahwamajand. weebruarikuul.

Tööstus.

Tööstuse laiutamine testab edasi. Weebruarikuul üldine jaaduste arw ulatas rekordarwuni — 193 miljoni rublani. Jaanuariatfius oli see 189 miljoni. Wörreldes läinud aastaf weebruariaga on jaaduste arw kaswanud 58% wörra. Sellele tuleb juure lisada, et jaaduste hulga kasw ei olnud tingitud üfif tööjõu suurendamifega, waid oli tingitud pääsjaalifult walmistustprotfessif paranemifist ja tööwifjatuse tõstfifist. Wörreldes läinud aastaf weebruariaga on üfif töölifse jaadustep walmistustõusnud ühes päewas 60%.

Kriisi tähtis on asjaolu, et webruaris algas kufifsetööstus uuesti tõusma, kuna ta käesolewa tegerusaastaf esimestel kuudel teatud langemist üles näitas. Nii ulatas kufifset üldine toodang weebruarikuus 85 miljoni rublani, mis on juurem jaanuari toodangust 4,4% wörra.

Tuntawalt on suurenenud ka metallurgia tööstus. Malmi walamine trawas wörreldes eelmifse aastaf weebruariaga 75 protf., terasjaadustep wäljalastumine — 87 protf.

Normaalfest töötasid selle kuu jooksul ka teised meie tööstuse harud.

Rahandus.

Rahanduse juhtes on meil päris kirju pilt. Mõnes raioonis wõifime näha ringjookfu alanemist, teistes — järsku tõrgenemist. Wiimastep hulka kuulub ka meie Leningradi börse, mille jaoks webruar oli rekordif kuus. Mõistwa börse aga wastupidi wõhendas ringjookfu. Kui nüüd üfifkute faktide juurest läheme ülbiste börse ringjookfude juure, siis 70 wõhemate linna bõrjedes ulatasid nad webruaris 214 miljoni rublani, 204 miljoni rubla afemel jaanuaris.

Tööstuse jaadustest enam elawamalt kaubeldi metall- ja ehitusmaterjaalidega. Efmene riigm andis tõrgenemist 47 protf., teine — 20 protf.

Kuutööstuse kaupade ringjookfud jäid jamale tajapinnale, mis jaanuariesi. See näitab, et riide nalg, mis pikemat aega meil walitfse, pikkamisi ära kaob ja kauplus normaalfetesse tingimustesse afub.

tehaates "proletaarfetep fascisismi wastastes komiteede" loomifsele. Praegu on juba rida farnafsid komiteesid organisfeeritud. Wastufena fascisistifude meeleanwabusifepääl korraldasid töölifsed kommunistlikke meeleanwabusif, kusjuures Herrioti fandarmid muibugi fascisistide poolt olid ning töölifste meeleanwabusifep laialiajamifes oma "tubliust" näitafid.

Kommunistlik afakirjandus pöörab alatafa tähelepantu fascisismi hädahüü pääl. Praegu, kus kogu Brantsusmaal linna omawalifustep walmifsed käsil, on kommunistide tähtsamaks hüüdsõnaks just fascisismi wastafse woitluse organisfeerimif hüüdsõna. Lähemad päewad näitawad igatahes, kuidas töölifste hulgab seda hüüdsõna hindafid.

Sarnafed on andmed suurimüügi kohta. Mis puutub wälfemüügisfe, siis mõis mõnes raioonis mägata riidejaadustepuudust. Nende hulka kuuluwad muu seas Uural ja Põhja-Kaukaasia.

Kästi suurenesid ka wälislaubanduse ringjookfud, 83,1 miljoni rubla pääl 72,8 miljoni rubla afemel jaanuaries.

Weoasjandus.

Meie weoasjanduse iseloomustamifeks tähendame, et üldine kaupade wedu webruaries ulatas 16.800 wagunini päewas, 14.867 waguni wastu jaanuaries. Siselaadimine ühes tööpäewas kaswas kuni 6 protf.

Ülbje on läinud aastaf wifjasaagist weetud 1. sept. kuni 1. märtsini 370 tuhat wagunit 335.000 waguni afemel läinud aastal.

Põllumajandus.

Weebruarikuus tegime ettemalmistustif eelfeiswats fepade hooajaks. Eristif tähepantu pöörati femmefet kofufostmifse ja nende saatmifse pääl tarwitawatesfe raioonidesfe. See töö testis kuni märtsif alguni.

Ülbje on kuni 15. märtsini kofhtadele jaadetud 16 miljoni puuda, nendest on 3.335.000 puuda ettenähtud taliwifljade ümberküllimifeks. See kofit teeb wifja 95 protf. ettenähtud plaanist.

Tuleb allakriiputada talupoegade tungi paremate külfwabinõude järele. Eristifelt juurelt nõutafse ristifheina, timuti j. t. rohuseenafid.

Wifetjamatf seifab afi põllutöömashinate ja riistade warustamifega. Mõnet nende järele täielifult rahuldada ei saa, sest tagawarad on wälfesed. Nii wõib riigi põllutöörifstade ladu rahuldada ainult 37—46 protf. nõudmistest. Wähe on ka kunstwäetust. Ülbje nõuti kunstwäetust kuni 1. märtsini ligi 800 tuhat puuda. Nõudmistest wõifime täita ainult pooled.

Kofufwõttes ütlen, et webruari lõpp oli meteoroloogiflises juhtes tänawu talwel parem, ning annab lootust parema wifjasaagi pääl S. N. W. Liidu terve rea raioonides. S. D.

Geistafed S. N. W. Liidus.

Tahame põllupidamist seadida teaduslikule alusele.

(Masnikowof, Luuga fr., Leningr. kub.).

Põllumajandusliku ringi tegewus.

22. märtsil oli põllumajandusliku ringi juhatusel walimifed. Loenguid peetafse 2—3 kuus. Saawad olema ka juuifsed praktiflised tööd.

Efmene loeng oli 25. märtsil aine üle "Senni ja talupojad".

Jääb juuifda ringile häd edu ja nãhtawaid tagajärgi. Teataja.

Mis taistab meie klubi tööd.

(Masnikowof, Luuga fr., Leningr. kub.).

Mõned meie wanemafest klubi liikmetest on waenulifsed noorte ühingu wastu. Kod. R. Kuffel oli ifegi nii julge, et lubas agarafid noorte ühingu liikmeid ära hãwifada. Selle waenulifkuse tõttu on ifegi klubiist lahtunud, laufudes: "Mina ei hãffa kommoofoolaste fahas kãima!"

Kui aga farnane "agar" klubi liige lähemalt järele mõtleks, siis näeks ta, et noorte ühingu ja klubi liige on mõlemad ühel ja samal hariduspõllul töötajad.

On liikmeid, kes arwawad ennaft teistest "paremaks" ja ei ole ifgi nãitemãngu ofaga rahul, üteldes: "Mõne talupoisi ofa pãrafst ma küll harjutustel kãima ei hãffa!"

Eiin peab jälle aru saama, et nagu jalg, nõnda saabas. Igale ifhele antafse temale wastaw ofa.

Sellest wõib oletada, et need liikmed, kes endid teistest "paremaks" peawad, taistafwad klubi tööd. Arusaajamad liikmed peaks nende kohta oma seifufofa wõtma. K.

Nõnda ei kõlba.

(Kruksino af., Dnubowa fr., Leningr. kub.).

Meie afundusest on wifja walitud faks nais delegaati, et tõsta nii enese kui ka teiste Gesti naisterahwafte hariduslikku tajapinda.

Rahjuf, need delegaadid pole veel koradagi olnud wallas naiskoofolektul. Remad ei olewat juunifud "terwe walla" eest kãima. Aga ifleraioonilistest Gesti naiskoofolektust pole midagi rãkifdagi — neid juba ammugi ei olnud. Kruksino nais delegaadid, tarwis on ka teil aru saada, et teie wõftite oma pääl ifhistondliku kofufust, mida ka tãitma peate. Teie ei kãi mitte iffi "walla eest", waid ka teil enestel on tarwis areneda. "Nõges".

Tarwis ühifelt tööle afuda.

(Bogorelka af., Dnubowa fr., Leningr. kub.).

Suwitaw on lugeda, kuidas "Edafis" mõnegi afunduse kultuur- ja poliit-haridusliku töö edenemist kirjeldatafse. Bogorelka aga wõtab pimedus wõimust. Noored, ifegi noorte ühingu liikmed, on jamogonni orjufes.

Mõtte ifkfi pidu-õhtu ei lähje ilma lãrmita mõbda. Raske on edasi jõuda, kui afundus niifugufes seifuforras on.

Kawatufel on punafse nurga afutamine, aga nagu näha, ei taha see kuidagi korda minna. Niipea kui selle kohta ettepanef tehafe, kuulduf kofe ütelf: "Ei mãffa ennaft kufadile ära müüa." Tarwis niifugufse seifuforraale lõpp teha. Ka Bogorelka peab ifkford afkama ja afaga ifhes sammuma. Minult siis, kui meie ifhel meelel tööle afume, kaowad igafugufed wããrnãhtufed. Hããd edu tulewiku tööle.

Niipikkufilai.

Peaks walmis saama.

(Krasnaja Pustofchis, Dnubowa fr., Leningr. kub.).

Ehitatufse koolimaja mitmeid aastaid. Kool afub fellegi kodaniku ruumides. Kas meie ifis ei saa selle ülesandega toime?

D m a p o i s.

Ameerika fascistid.

D. Tumannõi juhusterikas jutustus.

Tõlkinud W. R.

XI.

Surma tuba.

Mõni aeg koondus Krasnowi kogu tundmine terawale, forkawale walule — teda fassifit koridorif mööda ja ifgi tõuge ning pööre sünnitas tema waewatud kehas lõikawat walu. Siis lõppesid piinad — tema seati lamama. Ragises roostefanud lukk ja saabus täieline waikus.

Pöörelde ühe külje päält teisele, wabastas Krasnow lõpuks pãã mähitud rãbalast ja waatas ümber. Tema oli pikerkuses kiwist sahwris, mis walgustud elektrist. Sügawuses oli midagi rauast kolde sarnast, piiratud mitte kõrgest õigest wõrest. Kohale, kus asuwad puud, oli kinifud seinasse kaks lühikest kettif terasest kãeraudadega õistes. See kofht seinast oli tublisti suitsenud. Kõrgemal nãhti sügawaid auke, mis sarnased rewolwrikuuli aukudele. Krasnow mõistis, et see oli keskaegse patuste tuleriidal põletamise kofht, kus ka temal tuli tãna surra.

Sissekãigule lähemal olid seintel mitu lihtsat kettif wangide seinã külgi needimifeks; teisel pool wastas oli lai metallist tool waskse

kupliga ülewãl ja keerulise traatide süsteemiga — elektri tool — Ameerika armsam piinariist. See oli piinamiste tuba, wiimane aste neile õnnetuile, kes sattusid Klu-Klux-Klani kũunte wãhele.

Krasnow liigutas end uuesti. Kõidikute sõlmed olid punutud osawalt — ei olnud mingit wõimalust neist lahti saada. Ja kas maksiski seda pũüda? Tema oli liiks waewatud. Ei, kuigi tema siit ei pääse, siiski wõib tema hoiduda teda ootawast surmamifse wiisist. Ja pääl selle pidi tema pääsema — teda ootawad streigi komitee ja tuhanded tõolifsed. Tema peab nendega olema kuni lõpuni.

Krasnow tuletas meele fãies selguses kõik ununud sũndmused ja juhtumifsed, millest nii rikas tema elu. Kui mitu kord sattus tema tõolisteklafsi waenlaste kãtte! Kolm korda mõisteli teda kodusõja ajal Wenemaal mahãlaskmifsele. Ja enne weel, tsãariwalitsuse ajal, kui mitu kord õnnestas temal pääseda politseikãte wãhelt, pettes wangiwahtide hoolikat walwet! Ja siis juhtumifsed wãljamaal agifeerimifse ajal! Seda kõike kannatas tema sotsiaalse rewolutsiooni nimel — kõik need nãlgimifsed, õmberriestused, põgenemifsed, surma ootused! Kas tõesti tuleb temal nüüd surra siin lõksus? Lamades mõned minufid liikumata (waata-

mata kõidukute ihusselõikamise walust nãisid need minufid temale kaunid olewat wõrreldes eelmistega) — asus tema tööle.

Tarwis oli ennaft paenutada nii, et parema kãe pihupesa ulataks pahema jala saapa kannani. Pihk oli waba — nõõr oli seotud kõrgemalt. Selle eest olid jalad seotud labadeni. Pidi katsuma siiski.

Need olid nõdrameelsed, wãljakannatamatud wiis minufid. Kõidikud, mis kuni wiimse wõimaluseni oli pinguldud, põletasid tulest walusamini. Pinguldud soontes peksis raske, tuline wasar. Kãed ja jalad surid pinguldusest. Kuid kontsa kãtte saada oli tarwilik — sellest olenes wabadus ja wõib olla, suure teo kordaminek.

Ja Krasnow sai selle kãtte. Terwe rea piinawate, wãljakannatamatate minufite järele puutufid tema sõrmed siledat laia kontsa. Sellest oli küllalt. Nüüd teadis tema, et on pääsenud. Kontsa lahki kruuwides, wãikese salalaeka kaant üleslõstes, mis kontsasse peidetud, wõftis tema sããl wãlja wãikese sileda noa. Duruks lõigatud kõied langesid põrandale. Seltfimees Krasnow tõusis waewaga jalule ja tegi waarudes toas mõned kindlusefa sammud. Siis langes silmi ette must kate ja tema kaotas teine kord sel päewal meelemãrkuse.

(Jãrgneb).

Kuidas kergendada töötavate naisterahvaste seisuforda.

(Kiri Dudowast.)

Parteikomitee naisosakonna poolt otustati järgmine korraldus* läbi wiia:

1) avada kooperatiivide juure riitl „Ema ja laps“, kus antakse wägematele emadele maksuta toita; 2) avada kreisi 3—5 eeskujuliku laste-õrme;

3) jagada kehmematele emadele maksuta 100 kuubikuid puid wälja ja wõtta 1000 wägemat naistöölist ilma osamaksu tasumata kooperatiivi liikmeks;

4) ajutada eeltulewal juwel seente ja marjade artele, kes astus kooperatiividega otsekoheksesse ühendusse. T e p s.

Tööit meie asundusest.

(Pogorelka, Dudowa tr., Leningradi kub.).

Uue kooliõpetaja sm. Wallitu siiajõudmisega hakkas ka meil töö wälisel wiisil edenema. Organiseeriti noorte ühing, seinalehe sõprade ring. Warsti ilmus esimene seinalehe number. „Edasi“ tellijaid on 9.

Puudub toht, lugemistuba, kus wõiks ühijelt lehti ja kirjandust lugeda.

P i t k s i l m.

Itka edasi!

(Koidula asundusest, Kauluga kub.).

Meie asunduses oli 5. aprillil pidu. Ranti ette kats weneleelset näitemängu, mis kestis moodi õnnestasid. Rahwast oli wähke. Korraldumist pidul ette ei tulnud. Sisestulek läks lugemistoa hääks. Koidula noored, ifka nõnda edasi kultuur-haridusliku teel. „M o n i“.

„Punased kiired“.

Gesti-Haginski asunduses (Kaukaasias) ilmus esimene seinalehe „Punased kiired“ number.

Rahwas tundis selle seinalehe numbri vastu suurt huwitusi.

Seinaleht ilmub kaks korda kuus.

Soodame, et ta saab meie asunduse elu walgustajaks ja tagantõhutajaks.

T a l u t a a t.

Kuus tiinu wilja haridustöö toetamiseks.

(Gesti-Haginski ajund., Kaukaasias).

Meie ajundist otustasid 6 tiinu wilja maha teha haridusosakonna hääks.

Sellel ajunditulede ettewõttel on suur tähtsus meie asunduse kultuur-haridusliku tajapinna tõstmises.

Selleks hääb edu.

T a l u t a a t.

Walmistame asunduse wiiekümnenenda aastapäewa wastu.

(Gesti-Haginski, Kaukaasias).

18. märtil oli asunduse üldkoosolek, kus otustati afuda wiiekümne aastase juubeli pühitsemise ettewalmistusele. Selleks waliti kuueliikmeline komisjon. Juubel peetakse ära juunis 1927 a.

Samal koosolekul otustati korraldada puiestil. Samuti istutatatakse tänawa äärtele puud, mida iga kodanik oma õue kohta ife istutab. See töö on täies joones.

Nõnda ilustame meie oma asundust.

T a l u t a a t.

Talunaine tegutsemas.

(Gesti Haginski, Kaukaasias).

„Naiste klubi“. Kuidas kergendada naisterahwa kodust tööd.

Meie piimaühijusse tuleb igal hommikul ja õhtul piima kottu tuues palju naisterahwaid kottu. Siin arutawad nad palju asju läbi. Näituseks wõeti „piibel“ arutuse alla ja käsitati „Edasi“ nr. 57 ilmunud sm. S. Zaneje kirjatükki „Naistööline, talunaine ja ust“. Nende „koosolekute“ kaudu omandawad naisterahwad mõndagi hääb.

Haginski naisterahwad awaldawad agarat tegewust. Seda tõendas suurepäraselt läbiwiidud naispäew.

Meie naisterahwad mõtlewad juba selle üle, kuidas oma tööd kergendada ja wabaneda kodusest orjusest. Näit: naispäewal arutati elawalt ühise leiwatüüpuse ja pesupestamise wõimaluse küsimust.

Piimaühijusse, mis siin hiljuti awati, juba kergendab naisterahwa kodust tööd.

Haginski naisterahwastel tuleb energiliselt jät teel edasi hommuda.

Ka teiste asunduse naisterahwad wõiwad siit eeskujut wõtta.

T a l u t a a t.

Noorte elu.**Sõnate Min Rannaleetile „Säde“ küsimuse puhul.*)**

Etteks peab ütleva, et arwustused, mis „Säde“ kohta paaris-kolmes viimases numbris ilmunud, otse rõõmu ja lootust aratawad on, et asi nihub, nihub sellelt jurnalt punktilt, kus ta küllalt kaua püsinud. Arwatavasti ei lasse „Säde“ toimetust ühtki sõna, ühtki lauset arwustamata ja kaalumata filmist. On ju arwustus igale elulisele tegewusele hädatarwilist.

Mis puutub aga Min Rannaleeti ette-tõudud mõtetesse, siis rajaneb kogu ta kirjeldus koguni teisel alusel, kui ehk seda „Säde“ toimetust ifegi oleks ette näinud. A. R. puudutab küsimust puht-keeleliseist seisufohast ja asetab selle küsimuse „Säde“ eluküsimuse esimesele plaanile. Siin seisabki põhjus, miks A. R.—le nõusolekut ei saa lubada.

Mis on tähtsam, kas noorte hullade poliitiline kaswatus wõi Gesti keele õpetus ehk „parandamine“? Selle küsimuse jätab A. R. lahthjeks.

Ometigi on see aga põhiküsimus. Keegi ei tee jarnaseid „sõnakõlinalid“, nagu ei loetaks maal „keeleuuenfusist“ kirjandust ainult keele uuenfusse pärast. Seda kolli ei maksaks A. R.—il karta, kuigi „rinnas niipalju tuld ja tusk“. A. R. peaks teadma, et ifta juur wahke on tal walije maalele ja linna kirjakeele wahel. Riijama peaks A. R. teadma, et praegusest linna kirjakeelest maainimestele palju kaduma läheb. On ju maal omapärane feel ja keele tagawara.

Need 230—240 (ja „wõib olla roh-kemti“) eestlast ajuwad määratu juures enamuses ju maal.

Kui me keele õpetuse ehk „paranduse“ „Säde“ eesmärgiks loeme, siis on A. R.—l õigus. Tawis kõige kärebamad abinõud tarwitusele wõtta, et kehwa Gesti feelt tärwendada ja parandada. Kuid kah-juts pole praegune aeg selleks niipalju normaalne, et seefuguse rahuliku töö juure üle minna. See töö jäägu tõe-poolest „keeleringi“ ja „noorte proletarijete kirjanduse“ ülesandeks. (Huwitaw, miks A. R. üliooli juhatajate poolt selles mõttes „ta-kistusi“ arwas näha saawat?)

Ma ja linna noored, keda me organi-seeritutena näppude pääl lugeda wõime, ootawad meilt koguni muud. Nad ota-wad meilt õpetusi, juhatusi, ootawad meilt tuge, aratust, et nad teadlikult uueforra ülesehitusest wõtsid osa wõtta. Nad ota-wad meilt poliitilist-ühisfonsdlikku kaswa-tust. Ja selle suure, tähtsa ülesande kõr-wal on „keeleparandus“ naerumääriline, millega ainult see wõib tegemist teha, kel-lel noore poliitiline arusaamine ja küpsus ütskõitne on. Keegi ei wõidle keele paran-damise wastu. Kuid selleks on aeg weel ees. Need kaks põhimõtet tulewad waag-nale panna ja nende raske kaalu järele otustada. Wastasel korral kustutame „tuld ja tusk“ oma arenenud rinnas, kuid unu-stame sasad tuhanded noored, kes mitte „Wenemaa pinnal keeleliselt Gestimaa pro-letariaadile hiigla kaotuseks ei oleks, waid poliitiliselt kirjaoslamatast“. Kui A. R. jeda arwesse wõtab, siis kujuneb „Sä-de“ otstarbe talle koguni teistes wär-wides filmade ette G. T.

*) Mõttewahetuse järjekorras.

Leningradi teated.**Piletite müük suwituskohadesse.**

Käesolewal juwe hooajal müüakse pile-titi suwituskohadele joitmiseks kestlinna jaamas kui ka osakondades.

Linna ümbruse raudtee piletiti müüakse nädal aega ette. Eäljuures piletite pääle ei tähendata jugugi rengi nummert ehk arafoidu aega, waid iga reisiija wõib joita ütskõit millisele rongile.

Poliithariduslik töö külas.

Täites Leningradi nõufogu rahwahari-duse näpunäiteid, juurendas kubermangu poliithariduse walitus külapoliitharidusliisi ajutusi waldades kuni 97 lugemistoani, küladesse — 330 lugemistoani, 280 pu-nase nurgani ja 12 punase trahterini. Lugemise tubade tööks on täiendawalt wälja lastud 35.000 rubla, milledest 15 tuh. läheb lugemistoa juhatajate täiendamisele fuwel.

Tööliste elu.**Jätke tuimus ja asuge enesearen-damiseks.**

„Edasi“ toimetuse juures asuw töölis-kirjasaatjate büroo poolt on juba hull üles-kutseid valijude wabrikutes ja tehastes töö-tawatele Gesti felttimeestele koosolekutest osawõtaks ja ajalehes töölis-kirjasaatjana kaastöötamiseks olaud.

On korraldatud loengud algajate kirja-saatjate arendamiseks, millest kõit wähegi asjak huwitatud felttimehed (ja huwitatud peafid enamasti kõit olema) peafid oja wõtma, sest meile on siin, Nõukogude waba-riigis, see laialine wõimalus oaks saanud, ennast igatügi-lt, nii poliitiliselt kui ka teaduslikult, wälja arendada.

Meile on wõimalus antud, ajalehes ja selle juures olewas ringis töötades, selles kõige kiiremalt edasi jõuda, nimelt: nii poliitiliselt kui ka ühiseid ühisfonsdlikke küsimusi ajalehes arutades ja kättades, millele ka meie unustamata suur juht Lenin wäga juure tähtsuse andis.

Selles harus oleme aga meie, linna Gesti töölised, kaugele oma Wene felttimeestest maha jäänud, seepärast peafime kahetordie jõuga selle wea parandamiseks kõit wõima-lused ära kasutama oma kiiremaks edasi-jõudmiseks ja jeda weel enam seepärast, et Gesti töölised ja talupoegadel demokraatli-kus kartuliwabarjigis kõit wõimalused enese-arendamiseks ära wõetud on.

Mitte kangel ei ole üleilmje töölisewo-lufkooni ajajärk, kus töölised ja talupojad kodanluse kapitalistlikkudes riikides oma kufilt ära wistawad, nagu jeda Wene töö-line ja talupoeg tegi.

Siis ootab ka Gesti töölised ja talupoeg-ade kiht oma rohkem wäljaarenenud feltti-mehi, kes neid oma nduannete ja teadmis-tega aitaks töölis-talupoegade walitust luua. See oleks meie kohus, kellel kõit wabad wõimalused on olnud enese igatügi-fels wäljaarendamiseks. Siis ei aita meil enam üfti see (kõitide etetulewate wigade paran-damiseks), et meie wabas Nõukogude riigis see aeg elanud oleme, waid meie peame ka siin elades kõit saawutuste tagajärgi tundma.

Mõni lugeja küsib — milleks kõit see piff meelelutetus? Kõit selleks, et meil rida üleskutjutuid felttimehi töökohadest ja ajutustest ei ole weel koosolekutele ilmunud, ega enesest elumärki annud, misfugune wäär-nähtus aga juur tuimus ja külmus ühis-fonna asja wastu on. Eäärane wäärnäh-tus on otse kuritegu töölis-talupoegade klassi wastu.

Kui meie otustawal ajajärgul kõit töö-raskuse meil olewate ütskute juhtiwate felttimeestte õlgadele weeretame ja jäänjuures käd tasus hoides taebame, et meil arene-nud töökõududest puudus on, saawad meilt Gesti töölised ja talupojad küsima: aga mis tegite teie ielle aja wabas Nõukogude riigis?

Seepärast pöörame kõigi Gesti töölisede poole wabrikutes ja töökohades, et nad uinuwaid felttimehi üles arataks ja kui nad uinalust ega tuimusest ärgata ei taha, siis oma hulgaft rohkem energilijemaid felttimehi walitfid ja saadafid ajalehe juures olewa töölis-kirjasaatjate ringi tööst oja wõtma. Wastasel korral on büroo sunnitud edaspidi puuduwaid felttimehi ja ka wabrikuid ja ajutusi, kust efitajad puuduwad, ajalehes teatama.

Seepärast jätke kõit tuimus, mis on wana orjapõlwe pärandus, ja auge kiirelt enesearendamiseks. —s.

Põllumajanduse maksu koku-tulemine.

Tähtajaks — 1. maiks — täielikult on põllumajanduse maksu kokuwulnud Wõte-gorski, Kingisepa, Wodeinopoli ja Leningradi kreisides. Ülejäänud kreisid pole weel ülesannet täitnud. Dudowa kreis on maksudest tasunud 96 protsi., Trotski fr. — 92 protsi., Luuga fr. — 87 1/2 protsi. ja Woihomi fr. — 80 prot. Ühje on Leningradi kub. 1. aprilliks kokuwulnud 2.062 tuh. rubla maksudest.

Rahbandus Leningradis.

Kub. rahanduse osakonna wäljaarwa-miste järele ulatas kaubaringkääf Leningradis 1924—25 a. esimesel poolel 307 miljoni rublani, mis on 19 miljoni rubla wõrd suurem eelmisest poolest aastast. Erakapitaali oja langes 54 protsi. päält 41 protsi. pääle. Ühje oli 1. märtsiks kaubandusliisi ettewõtteid 11.267. Eäl hulgas on umbes kolmweerand erafitute omad.

Mafside wähenamine külas.

Lähematel päewadel awaldatife amet-litult uus maksuandus külas.

Üldine maksuäär alandatakse 470 mil-joni päält kuni 300 milj. rublani, j. t. ligitaudu 40%. Mafsiid wähendatakse igalpool, jään hulgas ka Leningradi kub. Wõrreldees mõõdalainud aastaga talupoe-gade majapidamised pannakse käesolewal aastal kõrgema maksu alla. Et endise ta-fapinnale jääda, on tarwis Leningradi kub. maksu wähenada mitte wähem kui 22%. Wõib olla, et peame weel rohkem alan-dama, sest paljud talupojad pole suutnud wäljapääjeda endiste italduste hädadest.

Teisfeks suuremaks uubiseks on kawatjus anda ütskolmandit põllumajandusliisust maksust walla eelarwete toetuseks. See abinõu wõimaldab kindla aluse walla rahan-dusmajapidamisele ning aitab kaasa alg-hariduse, terwisfioiu jne. arendamisele.

Maksu määrab ja maksuise tähtajad awaldatife juba nüüd kewadel lõpulikus vormis.

Uuefujulised postmargid.

S. M. W. Liidu postiasjanduse kom-missariaat lastis müügile uned 14 kop. postmargid. Margil kujutatife töölisi ja on taewafarma sinist wärwi. Lähemal päewil lastatife margid müügile.

Kirjad talupoegadele kodu kätte.

Rahwa postiasjanduse komisfariaat lõpetas esimesed katsetööd, kirjafid kodu kätte toimetada. Katset tehti Oitroni kreis, Pihtwa kubermangus. Eäl on 800 külaga kreisi pääle 28 kirjafandajat. Wi-mastel on oma worm olemas.

25.000 last maale.

15. maist kuni 15. juunini saadetakse Leningradi lastemajadest suwifeks kooli wa-heajaks maale kuni 25.000 last.

Koolide tegewuse lõpp.

Külatoolides on otustatud kooli tege-wust lõpetada 1. juunil, linnas — 15. juunil.

Peawad läbifäima meie wälisfauanduse monopolist.

Bõhja-Lääne wälisfauanduse osakonna eestwõttel moodustati erikommissjon, kelle ülesande hulka käib järele waadata, et wäljamaa ärid ei rikuks meie wälisfau-anduse monopoli.

Rahwuswahelise raudtee ühiuse istangute järgule.

Lähemal päewil awatakse Münchenis järjekorraline rahwuswahelise raudtee ühi-suse järjekorraline istangute järk. Sinna jõidawad ka meie raudteede efitajad. Aru-tuse alla tulewad liikuwate rongide wahetuse, kaubaweo ja reisiijate liikumise küsi-mused.

Uued linna jaamad.

1. mail awatakse Tööstuspanga ruumi-des (25. Otkoobri prosp.) raudtee jaamade piletite müügi kestjaama osakond. Samal ajal awatakse piletite müügi osakond Wasfiliifaaarel (9. liini ja Suure prospekti nurgal).

Tagasi tulnud wrangellaste emigrantide teadaanne.

„Tshitsherini“ aurulaewal tagasi jõidnud neli wrangellast, endised kooliõpetajad, andfid laewa komandole järgmife kirja aja-lehes awaldamiseks:

„Pääle piffi kolebaid ümberhulkumisi läks täide meie oodatud filmapiff — kodu-maale tagasi tulla. Minult siin kohtafime wennalikku wastuwõtmist ja inimlikku ümberkäimist. Soodame, et edaspidi ei jää meie teistest taha, waid teeme kõit une elu ülesehitamiseks.“

Midekanpadest puudus.

Kewadije hooaja tulefuga on kaswanud nõue puuwilariiete, ifeärans aga pefuriide järele. Leningradis olewad tagawarad on wäikejed, et kõit ndudmisi, mis tulewad maalt ja linnast, rahuldada.

Oblaati fije-fauanduse osakond otustas tarwitutele wõtta otustawad abinõud, et juurendada kiutõöstuse trustide tegewust.

Lennupost Perfiassse.

Kõigis Leningradi posti-telegraafi osakon-dades awati kirjade wastuwõtmist lennupos-tiga Perfiassse edastimeetamiseks. Kirjad jaadetakse kiirrongil Balusse, jään aeroplaa-niga üle Kaspia mere Perfiassse. Kirjad on teistest wäljamaa kirjadest 20 kopsat kallimad.

Типография Коминтера, Государственное изд., Екатеринбургский пр. 87. — Ленинградский Гублит № 8548.